

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 28

Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Soknedal

Emne: Drik til maten til
kvæddag

Bygdelag: Bakkebygda

Oppskr. av: Tobias Sel

Gard: Sel

(adresse): Haugen i Dalen

G.nr. 40 Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

19-1-82. Soknedal, Lunde

SVAR

Melk.

1. For 50-60 år siden var en meget nøye med bruken av nyrikt melk, en skulle ha fløten til smør. Der var mange som ikke hadde separatorer men melken ble sat op i "silbøtte"-melkeringer - og fløten ble skummet av og kjerret. følgerig ble det bare sur melk en brukte i husholdninger. Bruken av sød eller nyrikt melk var liten. For de bønder velkommerde som ikke sener melken til meieriet var nok bruken av melk oft i senere tid.
2. Ja hvis en hadde nok av den
3. Som leskedrik brukte en meget å blanne melken med vann - blanna, men til maten hadde en nok helst sur skummet melk - hvad vi kaller saup er hekket kjerremelk -

Tror nok det er mindre med blanning av vann i melken nå.

Pilleg til
sp 1

Tror nok at industriarbeiderne ^{og} bruker mer melk nå enn før. Kaffen er jo dyr og rasjonert. Gl.

- 4 Her omkring hadde de fleste det slik i min barndom at en brygget til slatten og så hadde ^{en} öl til daglig drikk under denne. men denne skikkelse har det minket meget med i senere tid. Mellens onnetiderne og især om vinteren er her få som brygger öl nå. ja. en hadde noe en kaldte "tyndrikke" det var godt å drikke når her var varmt. Der er ikke mange som brygger öl nå i onnetida heller. det er ikkvertfall mindre enn før.

Kaffe

- 5 Det antas at folk begynte å drikke kaffe omkring midten av forrige århundrede. En ^{eldre} mann her fortalte mig at han hadde i sin ungdom sett noen optegnelser hans bestemor hadde etterlat seg over innkjøp i 1862 der stod at hun hadde kjøpt et halvt pund kaffe.

- 6 I min barndom var kaffen en hverdagsdrik. det ble vist det bortetter siste halvdel av 18 hundreåret.

7 Rasjonen rekke ikke stort til
 mer enn til morgensmat og et-
 termiddagskaffe - ved 16 tia. men
 før krigen da kaffen var re-
 rasjonert etter middagen og
 kanskje om kvellen også.
 I den tid drak mange meget
 og sterk kaffe, det var da en
 skam å gi fremmede folk
 svak kaffe, den skulle helst
 være så sterk at den "lida"
 på kaffen. Enkelte var rene
 kaffedranke

8 I min barndom kjøpte en
 ubrennt kaffe. Så brennte
 en dem i stekepanna, en had-
 de litt smør i panna sammen
 med den ubrennte kaffe.
 Når en da skulle male kaffen
 hadde en en såkaltt kaffemølle
 et utkullet brestykke runnagtag
 i bunnen og en trulle med hån-
 tag på som ble rullet fram og
 tilbake til kaffen var passende
 knust. Nå har en kaffekvern til
 å male kaffen på. En har helst
 kaffen i ket eller kokende vann.
 Før i tia hadde en sikkeori eller
 kaffirod i for å spare på kaffen
 det er ikke almindelig å trakte
 kaffen, heller ikke å ha salt
 klærsken eller eggskal i dem
 der har vært og er nok noen som
 for morros skyld sier de kan spise
 i kaffegrud, men hvilke regler
 de går etter vet jeg ikke.

Kaffe
 Krig. a.

- 9 De fleste bruker litt sukker i kaffen - raffinert eller farin
- 10 En har fløte eller melk i kaffen
Å vispe egg i kaffen er skjeldent

11 Som regel drikker en ikke te til hverdags, men te har vært brukt av og til for de siste 50 år. Under krigen laget en te av tyttebærlyng, bjørnebærblade o. l.

Brennevin.

12 Her er i hvertfall meget lenge siden brennevin var brukt til hverdags, kanskje det for en del var slik den tid folk brennte brennevin selv. Så lenge jeg kan minnes er det kun til fyll og til medicin en har brukt brennevin, ja og så ved bryllopper og lignende.

Andre drikk

13 Utover bygda blir der så godt som ikke brukt noen av de nevnte slags drikk til hverdags.